

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 28 февруари 2020 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции^{1,2} (ОФИ): четврт квартал на 2019 година

- Во четвртиот квартал на 2019 година, вкупните средства на ОФИ достигнаа **123.636 милиони денари, што претставува раст од 19.302 милиона денари во однос на истиот период од претходната година.** Во структурата на овие средства и натаму најголем дел од средствата се концентрирани кај пензиските фондови и осигурителните друштва, со учество од 63,1% и 20,4%, соодветно.
- На крајот на 2019 година вкупните средства на ОФИ остварија квартален раст од **3,6%** и годишен раст од **18,5%**, како резултат на зголемените средства на сите потсектори на ОФИ. Сепак, пензиските фондови беа тие што најмногу придонесоа за кварталниот и годишниот раст. Анализирани според динамиката, во однос на 2018 година, средствата на сите потсектори на ОФИ растат со забрзана динамика, со исклучок на друштвата – даватели на финансиски лизинг.

Табела 1. Вкупни средства/обврски на ОФИ³

	Кв.4 2018	Кв.3 2019	Кв.4 2019	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.4 2019/Кв.3 2019		Кв.4 2019/Кв.4 2018		
	милиони денари		%		милиони денари		%	
1. Останати финансиски институции	104.334	119.320	123.636	4.316	3,6	19.302	18,5	100
1.1 Осигурителни друштва	22.634	24.979	25.176	197	0,8	2.542	11,2	20,4
1.2 Пензиски фондови	65.941	75.769	77.967	2.199	2,9	12.027	18,2	63,1
1.3 Инвестициски фондови	6.458	7.712	8.739	1.026	13,3	2.281	35,3	7,1
1.4 Други ОФИ	9.302	10.860	11.754	894	8,2	2.452	26,4	9,5
1.4.1 Финансиски друштва	2.994	3.716	4.425	709	19,1	1432	47,8	3,6
1.4.2 Лизинг друштва	4.967	5.560	5.658	98	1,8	691	13,9	4,6
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	1.341	1.584	1.671	87	5,5	330	24,6	1,4

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² Во август 2018 година е направена ревизија на податоците за првиот квартал на 2018 година заради примена на нова методологија согласно со новиот Прирачник и новото Упатство за монетарна и финансиска статистика на ММФ од 2016 година. Клучни се две промени. Првата се однесува на промената на третманот на финансиските инструменти деноминирани во денари со валутна клаузула, коишто согласно со новата методологија од категоријата „денари“ се прераспределени во категоријата „странска валута“. Втората промена е во прикажувањето на исправката на вредноста на финансиските инструменти, којашто наместо во капиталот се прикажува во рамки на категоријата „останати обврски“. За повеќе информации види на следнава врска:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf.

³ За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Структурата на средствата на ОФИ** укажува дека најзначајни инструменти се инвестирањата во должнички и сопственички хартии од вредност⁴, како и пласманите во валути и депозити (вкупно учество од 86,0%), додека кај **структурата на обврските** најголем дел им припаѓа на техничките резерви на осигурување⁵ и капиталните сметки⁶ (вкупно учество од 91,3%).

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, кв. 4 2019

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	123.636		77.967		25.176		8.739		11.754	
Валути и депозити	20.200	16,3	8.846	11,3	6.391	25,4	3.903	44,7	1.060	9,0
Хартии од вредност различни од акции	58.625	47,4	45.721	58,6	9.940	39,5	2.171	24,8	793	6,7
Кредити	8.139	6,6	0	-	181	0,7	19	0,2	7.939	67,5
Акции и останат сопственички капитал	27.604	22,3	23.321	29,9	1.571	6,2	2.633	30,1	79	0,7
Технички резерви на осигурување	1.254	1,0	0	-	1.254	5,0	0	-	0	-
Финансиски деривати	1	-	0	-	0	-	1	-	0	-
Останати средства	4.710	3,8	79	0,1	4.224	16,8	12	0,1	396	3,4
Нефинансиски средства	3.103	2,5	0	-	1.616	6,4	0	-	1.487	12,7
Вкупни обврски	123.636		77.967		25.176		8.739		11.754	
Кредити	6.449	5,2	0	-	176	0,7	14	-	6.259	53,2
Технички резерви на осигурување	69.954	56,6	55.473	71,1	14.481	57,5	0	-	0	-
Останати обврски	4.364	3,5	34	0,0	2.422	9,6	32	0,4	1.876	16,0
Капитални сметки	42.870	34,7	22.460	28,8	8.097	32,2	8.693	99,5	3.619	30,8

Извор: НБРСМ.

- **На страна на средствата, од аспект на инструментите**, растот на квартална и годишна основа главно произлегува од зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, при позитивен, но помал придонес кон растот и на сопственичките вложувања. Квартално намалување е евидентирано единствено кај валутите и депозитите. **На страната на обврските**, кварталниот и годишниот раст во најголем дел се должи на капиталните сметки и техничките резерви на осигурување⁷.

⁴ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

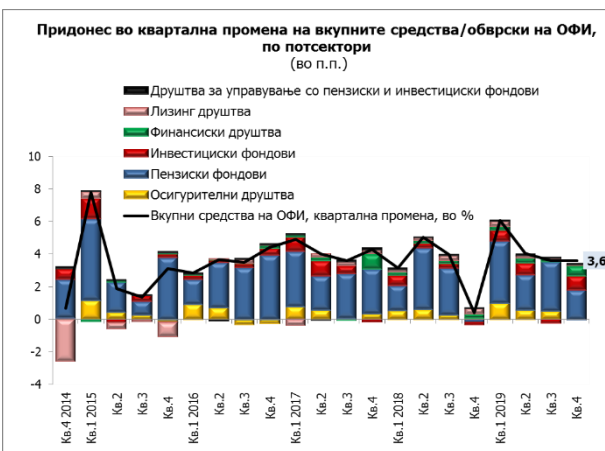
⁵ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животно осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотното осигурување).

⁶ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

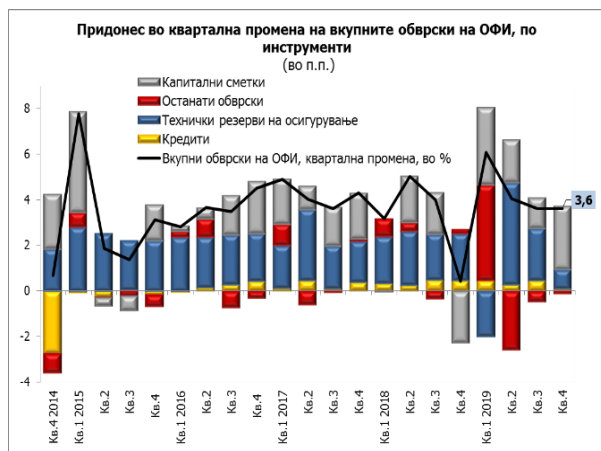
⁷ Во вториот квартал од 2019 година, зголемувањето на техничките резерви на осигурувањето на ОФИ (конкретно, пензиските фондови) е резултат на промената во законската регулатива за задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

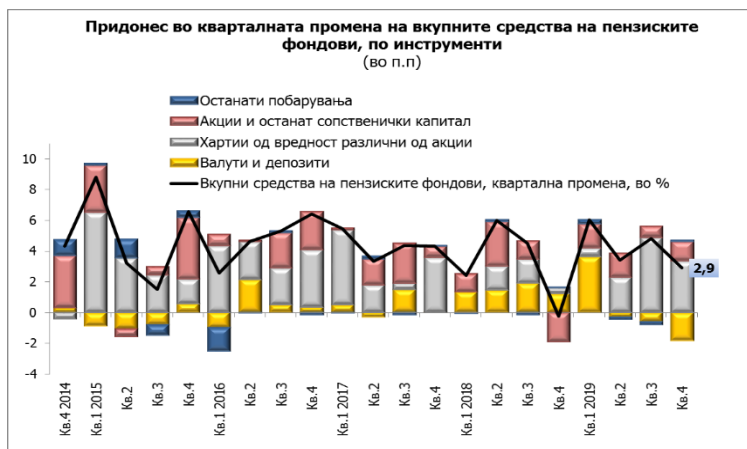

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- Во четвртиот квартал на 2019 година, **вкупните средства на пензиските фондови (задолжителни и доброволни)** забележаа раст од 2,9% на квартална основа и 18,2% на годишна основа. Нагорната промена по двете основи во најголем дел е одраз на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, а во помал обем и на сопственичките хартии од вредност. Квартален пад е забележан кај валутите и депозитите. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст се објаснуваат со повисоките капитални сметки, односно повисока остварена добивка од тековна година, како и зголемените технички резерви на осигурување⁸ (нето-капиталот на домаќинствата).

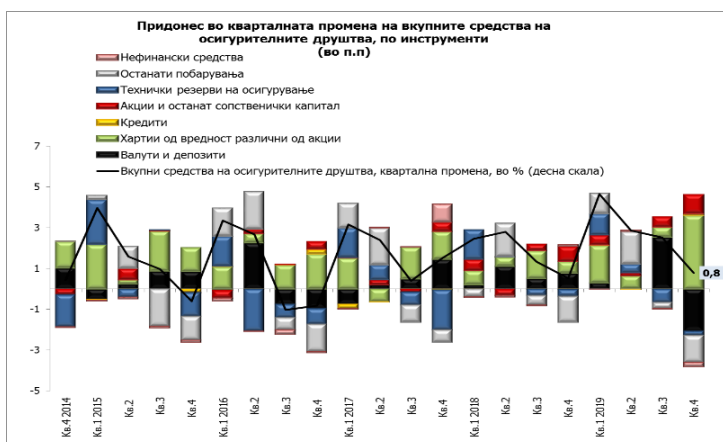
Извор: НБРСМ.

⁸ Види претходна фуснота.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Вкупните средства на осигурителните друштва**⁹ во четвртото тримесечје од 2019 година бележат мал квартален раст од 0,8% и годишен раст од 11,2%. Главен носител на кварталното и годишното зголемување се повисоките инвестирања во должнички хартии од вредност, при дополнителен позитивен придонес и на инвестирањата во сопственички хартии од вредност. Притоа, кварталниот раст е неутрализиран од падот кај валутите и депозитите и останатите побарувања. На страната на обврските, кварталната стапка на раст главно се должи на техничките резерви на осигурување, а дополнително придонесоа и капиталните сметки (поради зголемени сопственички вложувања). Годишниот раст во најголем дел се должи на повисоките технички резерви на осигурување, а во насока на пораст влијаеја и останатите инструменти.

Извор: НБРСМ.

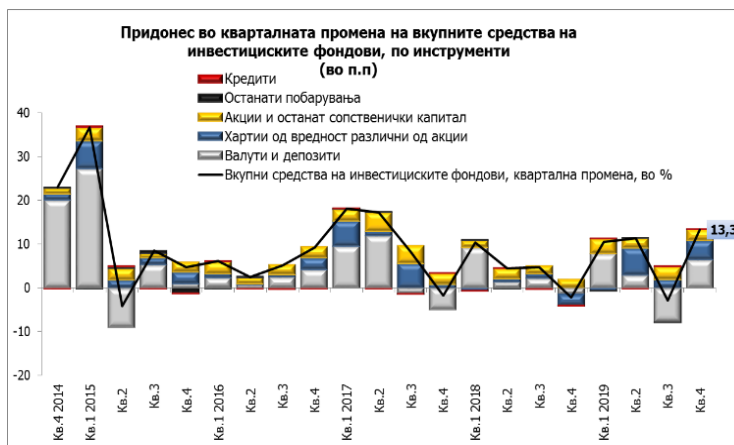
- По падот во претходниот квартал, на крајот на декември 2019 година **вкупните средства на инвестициските фондови**¹⁰ остварија квартално зголемување од 13,3%. На годишно ниво, овие средства се повисоки за 35,3%. Анализирани по инструменти, нагорната промена на квартално и на годишно ниво во најголем дел произлегува од валутите и депозитите (коишто имаат поизразен придонес во кварталниот пораст) и вложувањата во должнички и сопственички хартии од вредност (поизразен придонес во годишниот раст). На страната на обврските, главен носител на кварталниот и годишниот раст се капиталните сметки, пред сè поради зголемувањето на сопственичките вложувања.

⁹ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

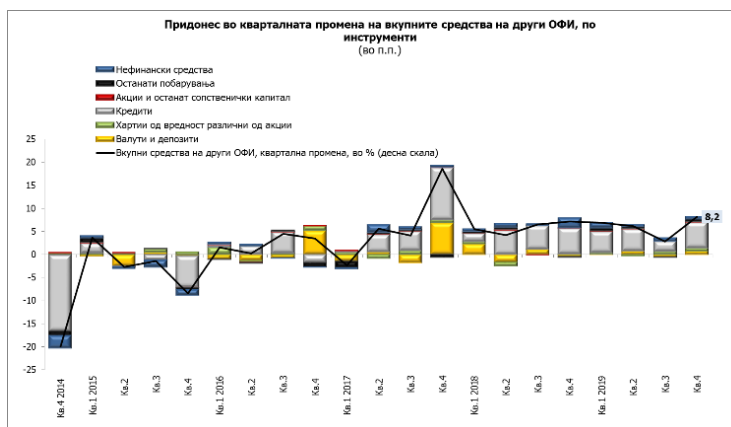
¹⁰ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени шеснаесет отворени и седум приватни инвестициски фондови, при што НБРСМ ја известуваат дваесет и три фонда.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Во овој квартал, вкупните средства на другите ОФИ^{11,12,13} остварија квартално и годишно зголемување од 8,2% и 26,4%, соодветно, главно под влијание на зголемената кредитна активност на финансиските друштва и друштвата – даватели на финансиски лизинг. На крајот на 2019 година, нивната кредитна активност е зголемена за 28,2% во однос на 2018 година и во најголем дел се објаснува со зголемените кредити одобрени од страна на финансиските друштва. Гледано на страната на обврските, растот на квартално ниво произлегува од обврските врз основа на кредити, но и од капиталните сметки (главно поради зголемени сопственички вложувања). Нагорната промена на годишно ниво е одраз на обврските врз основа на земени кредити.

¹¹ Почнувајќи од првиот квартал на 2014 година, вклучени се податоците за новите известувачи финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Во податоците тековно се опфатени дваесет и четири финансиски друштва и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

¹² Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

¹³ Во четвртиот квартал од 2019 година, во сериите на податоци се вклучени нови известувачи, односно две финансиски друштва, со податоци од кв.1 2019 година и кв.4 2019 година, соодветно.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

***

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за периодот кв. 4 2017 година – кв. 3 2019 година, поради добивање нови, коригирани информации и податоци од известувачите. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции <http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspх>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки: http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 29 мај 2020 година (референтен пресек заклучно со прв квартал на 2020 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).